

Харковенко Н. С.

студентка 1-го курсу магістратури

факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Діяльність адвоката спрямована на представництво інтересів юридичних і фізичних осіб та захист порушених прав. Специфіка роботи адвокатів та характер його обов'язків зумовлює його у своїй роботі дотримуватися встановлених правил поведінки, за порушення яких настає дисциплінарна відповідальність. Теоретичні та практичні питання, пов'язані з притягненням адвоката до дисциплінарної відповідальності, в умовах розвитку України та судових реформ набуває актуальності.

Порядок притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності регулюється Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. № 5076-VI та Правилами адвокатської етики, затвердженими звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06.2017 р. В даних законодавчих актах передбачені підстави, види, стадії, порядок ініціювання та розгляд дисциплінарної справи, та питання щодо оскарження дисциплінарної справи [1].

Слід зазначити, що ж розуміється під поняттям дисциплінарної відповідальності та що є дисциплінарним проступком, це є доречним тому, що адвоката притягують до дисциплінарної відповідальності саме за вчинення ним дисциплінарного проступку. Загалом в теорії права під дисциплінарною відповідальністю розуміється відповідальність працівника за вчинення ним дисциплінарного проступку. В свою чергу дисциплінарний проступок адвоката – це протиправне діяння (дія або бездіяльність) адвоката, яке було вчинення ним при виконанні професійної діяльності, така дія порушує законодавство про адвокатуру та адвокатську діяльність [2, с. 118]. Такий вчений як О. І. Русанова наводить наступні приклади порушень адвокатської етики, тобто встановлених правил поведінки, за наслідком яких наступає дисциплінарна відповідальність: повідомлення або диктування підзахисному завідомо неправдивих показань; пасивність та незацікавленість адвоката в судовому процесі; незаконні угоди з обвинуваченим; грубе відношення до суді; безпідставне затягування справи та інші [3, с. 15].

Розкриваючи питання підстав та видів дисциплінарної відповідальності адвоката слід звернутися до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». Як зазначено в ст. 34 цього закону, безпосередньою підставою притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку, і в ч. 2 ст. 34 перелічені дії, які визнаються дисциплінарним проступком, а саме: порушення вимог несумісності; порушення присяги адвоката України; порушення правил адвокатської

етики; розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення; невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків; невиконання рішень органів адвокатського самоврядування; порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом.

Тлумачення деяких підстав дисциплінарної відповідальності адвоката, наприклад порушення адвокатом правил адвокатської етики, може бути дуже широким, і тому в судовій практиці склалася стала правова позиція, що тлумачення підстав дисциплінарної відповідальності є дискреційним повноваженням кваліфікаційно-дисциплінарної комісії [4, с. 170].

За вчинення адвокатом дисциплінарного проступку у ст. 35 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачені наступні дисциплінарні стягнення:

- попередження;
- зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року;
- для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України [1].

Слід наголосити на такій особливості процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, що ініціювати дисциплінарне провадження щодо вчинення адвокатом дисциплінарного проступку може будь-яка особа, якій став відомо факт вчинення адвокатом певної протиправної дії, яка за законодавством про адвокатуру та адвокатську діяльність відноситься до дисциплінарних проступків.

Процедура дисциплінарного провадження стосовно адвоката регулюються ст. 37 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», і передбачає 4 стадії. Перша стадія передбачає проведення перевірки про вчинення адвокатом дисциплінарного проступку, на цій стадії відбуваються реєстрація заяви щодо поведінки адвоката, потім призначається один із членів дисциплінарної палати для перевірки відомостей про вчинення адвокатом дисциплінарного проступку та отримує в адвоката письмове пояснення по суті справи. Після проведення перевірки, складається довідка, яка передається для розгляду кваліфікаційно-дисциплінарній комісії.

Друга стадія – це порушення дисциплінарної справи, на цій стадії колегія кваліфікаційно-дисциплінарної комісії більшістю голосів вирішує питання щодо порушення або відмову в порушенні дисциплінарної справи. Принциповим є момент, що протягом 30 днів із дня прийняття рішення про відкриття або про відмову у відкритті дисциплінарної справи, це рішення можна оскаржити до Вищої кваліфікаційної комісії або суду. Третя стадія передбачає розгляд дисциплінарної справи, розгляд здійснюється протягом 30 днів з дня порушення справи. Четверта, остання стадія, – це вже безпосередньо прийняття рішення про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності,

слід підкреслити що рішення обов'язково повинно бути вмотивованим [1].

Доцільно зазначити практику Верховного Суду щодо діяльності кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури щодо притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. Верховний Суд зазначає, що кваліфікаційно-дисциплінарна комісія є правомочною, на власний розсуд після дослідження фактів, щодо порушення адвокатом дисциплінарного проступку, приймати рішення про дисциплінарну відповідальність, на цьому наголосив Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 821/1030/17.

Отже, питання притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності урегульовано в законодавстві про адвокатуру та адвокатську діяльність, чітко визначені підстави, види та процедура дисциплінарної відповідальності адвоката, крім того, окремі моменти обґрунтовані судовою практикою.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>

2. Заборовський В. В. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності адвоката. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. -2015. -С. 115-118.

3. Русанова О. І. Підстави притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за чинним законодавством. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. 2014. С. 14-16.

4. Овчаренко О. М., Ковальова Я. О. Дисциплінарна відповідальність адвоката: дискусійні аспекти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. 2019. С. 168-172.

Науковий керівник: доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Кісліцина Ірина Олександрівна***